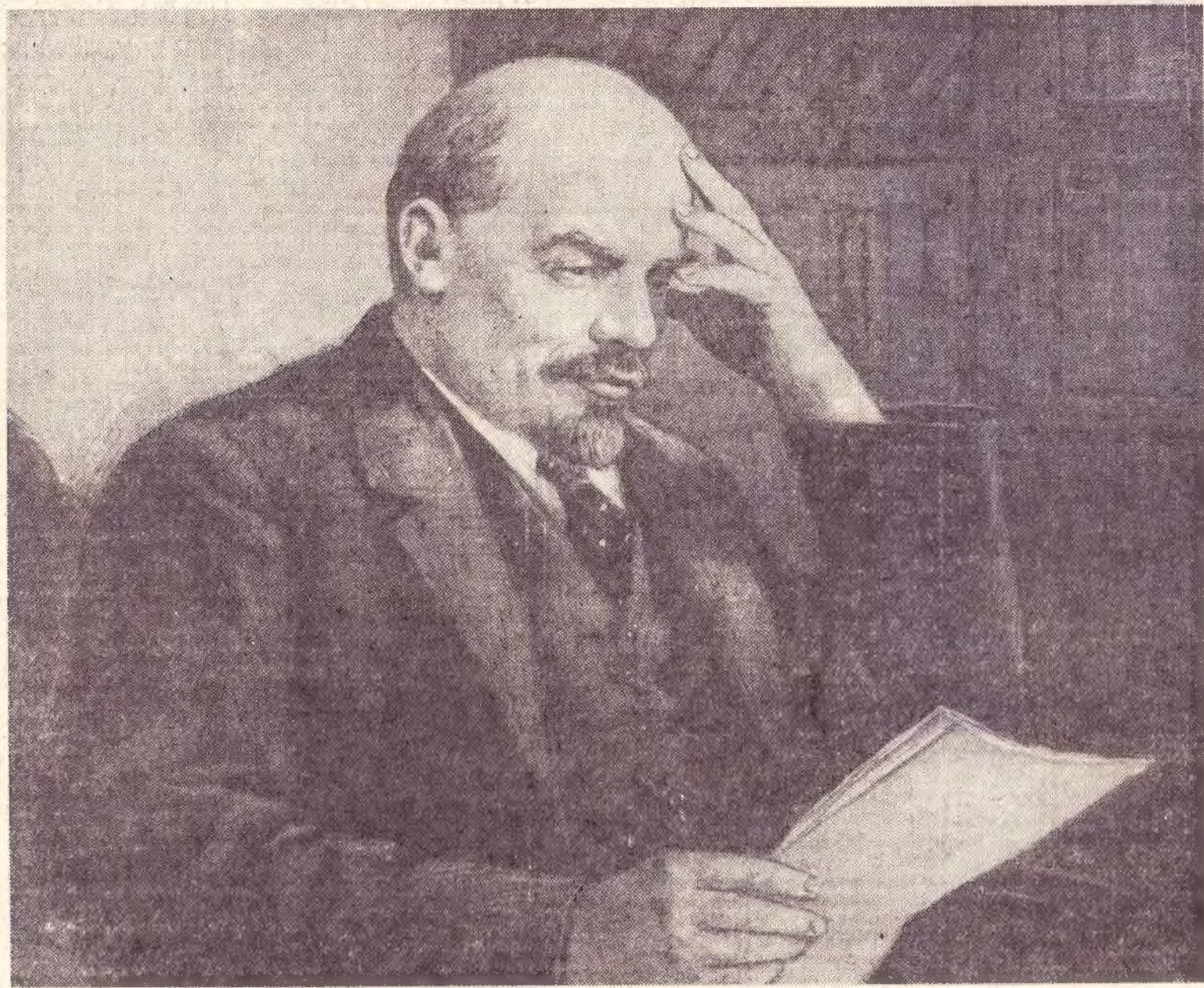

СЛАВА ВЯЛІКАМУ КАСТРЬЧЫКУ!

Уладзімір Ільіч ЛЕНІН

Мал. П. Васільева.

ПАД ЛЕНІНСКІМ СЦЯГАМ

Прыпамінаеца ланкінацкая сцянка з горкаўскіх нарысаў «Па Саюзу Саветаў». У бурлівым семінацкім годзе на адной з вуліц Петраграда сабраўся натоўп разнашэрных людзей — унік звычайны для таго часу стыхійны мітынг. У пачатку ўвагі быў «просьба, барадаты салдат, у жалезным капялюку на галаве, з вінтовай за вострым плячом», «правая рука — на зашмалцаваным талмаку». Салдат гаварыў:

— Зямлю мы абавязкова ў свае рукі возьмем, — абавязкова! Усе на ёй перабудуем...
— Круглая будзе, як гарбуз, — насмешліва ўстаў паў у кепцы.
— Будзе! — сцвердзіў салдат.
— Горы ж, відаць, зрынець?
— А што? Перашкодыяць, і горы зрыне.
— Гукі ж, відаць, наезд пацякуць?
— І пацякуць, куды скажам. Чаго смяешся, барын?
— Насміхаўся камлюкаваты, круглатвары чалавек з чорнымі вусамі.

Салдат схпіў яго за плячо, стражнуў і скаваў у твар яму: — Дак час, паразумее народ, ён табе, дурню, такое пакажа, што ў пояс паклонішся».

Характэрны, з вялікім гістарычным сэнсам дыялог. Многа скептыкаў і зацятых неапатэтыкаў — «у кепцы» і «галалобых», «намоўнікаў», «круглатварых» і «сукіх, які вобла, з вусамі і бялзых» — адточвала сваю іронію, хіхікала і пацпала рукі ў прадчуванні небылай нагоды, назіраючы, як просты народ, забіты і цёмны ў мінулае, бара ў свае рукі гаспадарку краіны, каб перабудаваць яе па-новаму.

Дзе яны цяпер, гэтыя вартавы жалю гумарысты? Калі сёння і лачуецца з якой-небудзь буржуазнай падвероты той даўні скептычны смяхот у наш адрас, то людзі шукаюць: хто тут вар'ят?

Старому свету сёння не да смеху, у сёння і новыя міліяны людзей на зямлі ўважаліся пераацываюцца, што адны разумны шлях грамадства — шлях сацыялізма і камунізма, на які сталі ўжо народы многіх краі. Дыктатары старога свету і іх ідэалагічныя дакі глыбока занепакоены сваёй змрочнай перспектывай. І яны ўсёляк стараюцца падмалаваць сучасны капіталізм пад народны

лад, наведзі на яго дэмакратычны глынец. Але гэтым самым толькі трапляюць у становішча камедыянтаў, якія на поўным сур'ёзе стараюцца вярнуць учарашні дзень.

За час свайго панавання капіталізм даволі выразна паказаў сваё нутро, і якімі фарбамі ні падмалаўвай яго, народ не апукаеш. Тое, што абвешала дашчэнт, не падрамантуеш.

Маладосць свету, абнаўленне зямлі чалавецтва звязана з ідэямі камунізма, з вялікімі ідэямі Маркса і Леніна.

Горкаўскі «барадаты салдат», селянін у шэрым шынялі, лаварыў балышавікам, смеда лаяючы за імі і не памыліўся. Ён стаў гаспадаром жыцця і калі не сам, дык яго нацхатам ідзе сёння ў святло калоне з горда ўзнятай галавой: глядзіце, на якія цуды адольны чалавек, разнашэрны ад ланцугоў эксплуатацыі і баспраўі!

А навокал яго, па ўсім неабсяжым прасторы Радзімы, справіды нешта чудадзейнае. Краіна саці і курадымнай лучыні, неувуцтва і забабонаў ператварылася ў краіну магучых фабрык і заводаў, першаацласнай тэхнікі, самай перадавой ў свеце навуцы і культуры. За сорок чатыры гады — для гісторыі гэта адно імгненне! — савецкі народ адзінсіліў такое, што не ўладдаваца ні ў якія старыя ўяўленні аб магчымасцях чалавека.

Яшчэ больш хвалюючыя і радасныя адзіненні чакаюць нас наперадзе. Сорок чатыр'сот гадавіну Вялікага Кастрычніка савецкія людзі святкуюць пад магучым уражаннем XXII з'езда роднай партыі, які нядаўна адбыўся. З'езд урачыста абвясціў, што наша краіна ўступіла ў паласу разгорнутага будаўніцтва камунізма — самага справядлівага ладу на зямлі, на спільну якая напісана: Мір, Права, Свабода. Роўнасць, Брацтва і Шчасце ўсіх народаў. Справядлівая нара людзей становіцца явай.

Мы ўжо не гадаем, якім будзе той запаветны дзень, мы бачым яго выразныя абрысы, бо ён нараджаецца ўжо сёння, у натхненнай творчай працы савецкіх людзей. Новая Праграма партыі, прынятая з'ездам, спалучыла ў сабе смелы погляд у будучае з цвярозай ацэнкай сённяшніх дасягненняў народа.

І таму кожнае яе слова кладзецца на сэрца і робіцца словам непахіснай веры.

Цяперашняе пакаленне савецкіх людзей будзе жыць пры камунізме! Гэта сказала партыя. Знаючы, так і будзе. Аглянемся ў мінулае, і мы ўбачым характэрную з'яву: усе, што абвешала наша партыя ў сваіх праграмах і планах, збылася са здаўнячай дакладнасцю. Узяты XXII з'езд курс на будаўніцтва камунізма адпавядае жыццёвым інтарэсам савецкага народа, інтарэсам усяго чалавецтва. І ніякія сілы не здолеюць стрываць магучы поступ краіны Саветаў да мэты, вызначанай Камуністычнай партыяй.

Уся атмасфера грамадскага жыцця ў нашай краіне спрыяе сёння паспяховаму выкананню паставленых задач. шырокам разгорнутым народнай ініцыятывы. Партыя рашуча асудзіла культ асобы Сталіна, прыняла ўсе захады, каб нішто больш не замінала нам жыць і працаваць па ланкінацкіх запаведях. Шырока сістэма новых мерапрыемстваў у галіне эканомікі і ідэалагічнай рашуча паскорыла наш рух наперад, яшчэ больш умацавала маральна-палітычнае адзінства народа. У адказ на мудрую ланкінацкую палітыку партыі савецкія людзі адзінадушна заяўляюць аб сваёй непахіснай вернасці ланкінацкаму курсу.

У адзіным страі савецкага народа ідуць працаўнікі культурнага фронту, дзеянні літаратуры і мастацтва. Камуністычнае будаўніцтва — усёабдымны працэс. Стваралючы матэрыяльна-

тэхнічную базу новага грамадства, партыя адначасова забяспечвае ўсё неабходнае для паспяховага развіцця культуры і разнашэрных і маральных прадпасылак камунізма. Пачаская і адначасова належаць у гэтай справе літаратура і мастацтва. Іх задачы сёння назмерна ўзрастаюць.

Партыя звялікае майстроў слова і дзеячю мастацтва да яшчэ больш цеснага ўмацавання сувязей з жыццём, са справай народа, да яшчэ больш яркага паказу ўсяго новага, што нараджаецца сёння ў нашай рэалінасці. Трэба, каб нашы мастацкія творы былі такімі яркімі, і лафарміна, як само жыццё будаўніцтва камунізма. Успадуючы веліч нашага часу, дохуючую прыгожасць савецкіх людзей, з грамадзянскім гневаем выкрываючы ўсе, што нам не да твару, літаратура і мастацтва дапамагаюць партыі выховаць чалавека будучыні, свабоднага ад заган, якія стагоддзямі накладалі на яго эксплуатацыйскі лад, чалавека гарманічнай душы, высокай свядомасці і высокай культуры папучыя.

Як магучы праектар, асвятляючы ідэі XXII з'езда партыі шлях чалавецтва ў камунізм. Мы не цёмным сабе надзеі, што гэта будзе параднае шэсце да канчаткова «обетованной» зямлі. Але мы з цвёрдай упэўненасцю выйшлі ў паход, бо нас вядзе выпрабаваная ў баях Камуністычная партыя, бо над намі — непераможны ланкінацкі сіл.

Будучыня належыць камунізму!

СВЯТКАВАННЕ ў МІНСКУ

Урачыста і радасна адзначаюць працоўныя Беларусі 44-ю гадавіну Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

6 лістапада ў памяшканні Тэатра оперы і балета адбылося ўрачыстае пасяджэнне Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных сумесна з прадстаўніцкай партыі, грамадскіх арганізацый і воінскіх часцей. Яго адкрыў старшыня выканкома Мінскага гарсавета В. І. Шарпаў.

Пад бурныя працяжніцы апладысментаў прысутныя выбіраюць галарыю прэзідыум у складзе Прэзідыума ЦК КПСС на чале з М. С. Хрушчовым.

Першым бярэ слова ўдзельнік камуністычнай працы, слесар Мінскага аўтазавода М. Г. Лебедзеў. Затым выступаюць брыгадзір будаўнічай брыгады будгараў Д. І. дэлегат XXII з'езда КПСС Т. К. Фандо, дырэктар трактарнага завода В. Г. Сівак, старшыня калгаса імя Кірава Мінскага раёна А. П. Лішай, машыніст паравоза дэпо станцыі Мінск, удзельнік камуністычнай працы М. І. Латушка, студэнтка Мінскага педагагічнага інстытута А. Ф. Сокалява, пісьменнік І. П. Шамякін, брыгадзір адмыкальнай брыгады камвольнага камбіната Г. С. Розум, генерал-маёр Т. І. Скварчоў.

Прамоўны ў сваіх выступленнях выказаў папучы любя і павагі да роднай Камуністычнай партыі Саветаў Саюза і яе Цэнтральнага Камітэта, адзінадушна ўважлівы рашэнні XXII з'езда КПСС, велічынны Праграму будаўніцтва камунізма.

З вялікім уздымам удзельнікі пасяджэння паслалі прывітаннае пісьмо Цэнтральнаму Камітэту Камуністычнай партыі Саветаў Саюза.

Урачыстае пасяджэнне аб'яўляе зачытым. Усе ўстаюць і спяваюць партыйны гімн «Інтэрнацыянал».

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕННІКАў БССР.

№ 88 (1622)

Аўторак, 7 лістапада 1961 года

Цана 4 кап.

ПА ШЛЯХУ ПЕРАМОГ

МАСКВА, 6 лістапада. (ТАСС). Сёння ў Крамлёўскім Палацы з'ездаў сабралася больш чым шэсць тысяч прадстаўнікоў працоўных Масквы — рабочыя, работніцы, прадстаўнікі інтэлігенцыі, ветэраны слаўнай ланкінацкай гвардыі, героі Кастрычніцкага штурму, воіны Савецкіх Узброеных Сіл. Яны прыйшлі сюды на ўрачыстае пасяджэнне Маскоўскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных, прысвечанае святкаванню 44-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

У глыбінні сцэны — велізарны партрэт заснавальніка Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы — вялікага Леніна.

17 галасі. Прысутныя бурнымі апладысментамі сустракаюць з'яўленне ў прэзідыум таварышаў Л. І. Брэжнева, Г. І. Воранова, Ф. Р. Казлова, А. М. Касягіна, О. В. Куусінена, А. І. Міхайлава, Д. С. Паліяскага, М. А. Суслана, М. С. Хрушчова, М. М. Шварыка, В. В. Грышчына, П. Н. Дзямічова, Л. Ф. Ільчова, Б. Н. Панамарова, А. Н. Шапеліна, прадстаўнікоў партыйных, савецкіх, прафсаюнных, камсамольскіх арганізацый, грамадскіх стальных.

На ўрачыстым пасяджэнні прысутнічаюць госці XXII з'езда КПСС — кіраўнікі і члены дэлегацый камуністычных і рабочых партый замежных краін, якія засталіся на запрашэнні ЦК КПСС для ўдзелу ў святкаванні 44-й гадавіны Вялікага Кастрычніка. У ліку замежных гасцей, якія прыйшлі ў Маскву на святкаванні гадавіны Кастрычніка, — дэлегацыя Таварыства каталіцкай дружбы, дэлегацыя Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, пасланцы прафсаюнных арганізацый замежных краін.

Урачыстае пасяджэнне адкрывае старшыня выканкома Масквы Н. А. Дыгэй.

Велічынны Гімн Саветаў Саюза, Тав. Дыгэй ад імя Маскоўскага гарадскога камітэта партыі і Маскоўскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных вітае ўдзельнікаў пасяджэння з вялікім святкам Кастрычніка.

Дзень нараджэння Вялікай рэвалюцыі мы адзначаем у гэтым годзе асабліва ўрачыста, асабліва радасна, — гаворыць тав. Дыгэй. — Толькі што закончыўся вялікі з'езд будаўніцтва камунізма. Гісторыя звялічыла пішчае праз галы, дасягнудзі пасля здышчэння выдатных падзей; толькі з часам значыне і становішча відавочнае для ўсіх. Але XXII з'езд Камуністычнай партыі Саветаў Саюза чалавецтва называе гістарычным вучыць да яго адкрышчы. Ён уладарна ўважшоў у жыццё і ў сэрцы людзей, які з'езд, які заклікаў асвятліць усім народам шлях да шчасця і пратэсту.

І гэты шлях з гранічнай яскасцю і паўнотай, з ізаўковай дакладнасцю ўказаны ў вялікай хароты камунізма — новай Праграме партыі Леніна, указаны ў дэкладарна прадаўжальніку спра-

Урачыстае пасяджэнне ў Крамлёўскім Палацы з'ездаў

вы Леніна — Мікіты Сяргеевіча Хрушчова.

Сёння прадстаўніцы ў гісторыі нашай партыі XXII з'езд прадманстраваў маналітнае адзінства рады дасягнудзі арміі камуністаў. Амаць пяць тысяч дэлегатаў, гаворыць прамоўца, адобрылі ланкінацкі курс, вызначаны XX з'ездам партыі. «І мы — за гэты курс!» — заявілі таксама пасланцы брацкіх партый, якія прадстаўляюць магучую сілу сучаснасці — міжнародны камуністычны і рабочы рух. Ланкінацкі дух, ланкінацкія нормы і прынцыпы непадзельна трыумфавалі ў рабоце XXII з'езда.

Адкінута прэз усё чужое нашай партыі, наносяе. Беспаважліва, назаўсёды паклоніцца, з культурам асобы і яго апошнімі нікічымі прыхільнікамі.

Прамоўца падрабозна гаворыць аб небылым энтузіязме, аб актыўнай творчасці мас, натхненых XXII з'ездам партыі.

Слова атрымлівае дэлегат XXII з'езда КПСС, токар завода «Барышнік» К. М. Кручоў.

З велізарнай радасцю і гордасцю за нашу родную Камуністычную партыю, за нашу слаўную Радзіму сустракаем мы самае сцяглае свята — 44-ю гадавіну Вялікага Кастрычніка, гаворыць тав. Кручоў. Сёння гэта свята адзначае наш савецкі народ, істотна на істотнае святло гістарычных рашэнняў XXII партыйнага з'езда, новай Праграмы — праграмы народнага шчасця.

Сёння, у перададзены 44-й гадавіны Кастрычніка, зноў і зноў ўспамінаюцца хвалюючыя дні работы з'езда. Мне ж, простамо токару, выпала вялікае шчасце — быць яго дэлегатам.

Дух займае, калі ўдумваешся ў жонкі радок новай Праграмы. Гэты найвялікшы маніфест XX стагоддзя запальвае радасцю і надзеяй сэрцы ўсіх сумленных людзей зямлі.

Мы дзякуем нашай партыі за шчасце жыць і тварыць радасна, свабодна, без страху за будучыню. Мы дзякуем роднай партыі за яе вялікую праду. Прада чысцей за яснае сонца, гаворыць у народнае. Чысцей за яснае сонца і наша родная партыя. Яна асвятляе нам шлях да камунізма, яна падзесяцрае нашы сілы.

Мне хочацца сказаць вялікае сардэчнае дзякуе Цэнтральнаму Камітэту партыі на чале з Мікітам Сяргеевічам Хрушчовым, які прайшоў непахісную волю ў барацьбе за ланкінацкую вынік культу асобы, і аднаўленне ланкінацкіх прынцыпаў і норм партыйнага і дзяржаўнага жыцця.

На трыбуне кіраўніа агароднінаводчай брыгады камуністычнай працы саўгаса «Валышавік» Серпухаўскага раёна Маскоўскай вобласці В. М. Рэзіні. Ад імя сельскіх працаўнікоў Падмаскоўя яна таврача і сардэчна вітае ўдзельнікаў пасяджэння са святкам Вялікага Кастрычніка.

Сёлетні год калектыв саўгаса «Валышавік», гаворыць тав. Рэзіні, жыў адным імкненнем, адным жаданнем — апрадаць высокую аянку, якую даў нашай скромнай працы Мікіта Сяргеевіч Хрушоў у сваім вышыванні ў лістападае мінулага года. У адказ на вялікую ўвагу і клопаты аб нас, працаўніках сяла, мы працавалі, не пакладваючы рук, і з гонарам стрымалі слова, якое даў нашай роднай партыі і яе ланкінацкі Цэнтральнаму Камітэту.

З прамоў на пасяджэнні выступілі прадстаўнікі «сталінацкіх вучоных», доктар тэхнічных наву, лаўраты Ленінскай прэміі В. А. Венікаў.

Мы жывём у такі час, калі навука з'яўляецца арганічнай патрэбнасцю грамадства, тым больш камуністычнага грамадства, будаўніцтва якая мы асцямалі, гаворыць тав. Венікаў. Камунізм можа быць пабудаваны толькі на ўмовах ўсеабавага росквіту навуцы, і ён мае патрэбу ў ёй, як ніякі іншы грамадскі лад.

У нас створаны ўсе ўмовы, каб, як гаворыў Ленін, навука сапраўды ўваходзіла ў плошч і кроў, ператваралася ў састаўны элемент быцця чалавека і па-сапраўднаму.

Мы, вучоныя, ганарымся тым, што ў Камуністычным маніфесте нашай эпохі — Праграме партыі развіццё навуцы ўзводзіцца на ўзровень важнейшых агульнадзяржаўных задач. Яна разглядаецца як зброя разнашэрнага перабудавання грамадства і панавання разнашэраванага чалавека над слабымі прыродамі.

Выступае дэлегат XXII з'езда КПСС, памочнік майстра фабрыкі імя Калініна С. А. Котава.

— Вялікі гонар за сваю Радзіму, за народ, за партыю выклікалі ў нас — дэлегатаў з'езда — поспехі, якіх дасягнула наша краіна, — сказала тав. Котава. — І кожны ясна ўсведамляе: усе, чым мы ганарымся, усе, што заваявана намі і будзе дасягнута ў далейшым, — усе гэта народжанна Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыяй, да перамогі якой прывяла працоўныя нашай краіны родная Камуністычная партыя на чале з вялікім і мудрым Уладзімірам Ільічам Леніным. Ленін нябавна прысутнічаў і на XXII з'ездзе. Імя бюскача дарэгага і любімага ўсімі намі правадзіра было на вуснах і ў сэрцы кожнага. Ленінскім рэвалюцыйным духам, ланкінацкім прынцыпамі і справядлівае прасквітацы ўсе выступленні, усе рашэнні з'езда.

Ад імя прыбыўшай на ўрачыстае пасяджэнне дэлегацыі камсамольцаў і моладзі Масквы ўхваляюцца гаворыць сакратар МКФ ВЛКСМ Ю. Д. Машын.

Нам выпала шчасце быць суацаснікам гістарычнага XXII з'езда ланкінацкай партыі, гаворыць ён. Прайдуць гады. Але вечна будзе жыць у памяці народаў XXII з'езд, з'езд, які выкаваў думу народную, з'езд, які прайшоў Праграму стварэння камунізма.

Усё маскоўскае моладзь у адзіным парыве, усім сэрцам, усім сваёй істотай гаворыць: полыма душой і запал сэрца, наша энергія і воля — табе, партыі!

Вялікае, бязмежнае дзякуе роднай Камуністычнай партыі, яе ланкінацкаму Цэнтральнаму Камітэту і нашаму дарэгаму Мікіце Сяргеевічу Хрушчову!

Някай жыць наша Савецкая Радзіма — самая шчаслівая, самая цудоўная на зямлі!

Слава табе, вялікая партыя камуністаў — партыя Леніна, партыя навагараў і двароў, якая вядзе нас да перамогі камунізма!

З велізарным натхненнем пад працяжніцы апладысментаў удзельнікі ўрачыстага пасяджэння прымаюць прывітаннае пісьмо Цэнтральнаму Камітэту Камуністычнай партыі Саветаў Саюза.

Пасля ўрачыстага пасяджэння адбылося вялікі святочны канцэрт, у якім прынялі ўдзел майстры мастацтваў і калектывы мастацкай самадзейнасці.

Беларусь... Край фабрык і павен, край легенд і машын. Такой стала яна сёння. Дарэвалюцыйнае мінулае засталася толькі ва ўспамінах, у фотаздымках.

Таварыш, якіны ў думках паіраман сваім Беларусі. Ты ўбачыш квітнечую маладосць роднай зямлі, ты ўбачыш вялікія змены, што адбыліся за гады Савецкай улады.

Вось тут у Мінску, на сярмаванні былой Губернатарскай і Захар'еўскай вуліц, сталі гарадавыя, ахоўні расійскага самадзяржаў. Губернатарская вуліца... Брагзае звонка Завулкамі цеснымі цесная конка... На замку астронным арал двухгаловы Жалезную браму узну пад ахову. Галі і вароны на вомках звяніц... Такою была ты калісьці, сталіца! Далёка ў мінулае гэтыя малюні. Не пазнаеш сёння рэспублікі, не гарадоў і аёска...

Дарэга Беларусі! Не магло мне і прысніцца, Як ты, родная, ўзрадла. Паглінула, твая сталіца, Быццам назва, расцвіла. На дзесяці кіламетраў праліг у Мінску шырокі і светлы Ленінскі праспект. (гл. 2, 3, 4 стар.)

КАБ ПАГЛЯДЗЕЦЬ ДЫ ПАРАЎНАЦЬ...

ФОТАЗДЫМКІ ДЗВЮХ ЭПОХ РАСКАЗВАЮЦЬ

Спяла батрачка:

Устанеш летам раней зоркі,
Пойдзеш перша ў поле...
Ох, дачушка, хлеб твой горкі,
Горна твая доля!

З раніцы да позняга вечара працавала жанчына ў полі, і разам з ёю было не дзіця, трэба было і працаваць і дзіця даглядаць... Горна шло маці, нясладка і дзіцяці.

Наўрад ці памятаюць гэтыя карціны бацькі, чые дзеці сёння ў светлых, прыгожых дзіцячых садах, накармлены і прыбраны.

Клопаты аб дзеці—закон савецкага жыцця. І з юным годам у краіне ўсё больш і больш будучага жыцця, дзіцячых садоў, школ.

ПІНСКІЯ НАВАСЁЛЫ

Пінск даўно лічыцца завад-тарам і пачынальнікам многіх цікавых спраў і новых звычак у культурным жыцці рэспублікі. Імя тут, у цэнтры беларускага Палесся, нарадзіліся «Пінскія вечары», поўныя светлай романтикі і радасна маладога парывання, пачалі ўпершыню праводзіцца балі прадпрыемстваў-пераможцаў у сацыялістычным спаборніцтве, маршы брыгад камуністычнай працы, дні шлобы.

І зусім нядаўна з былой палескай глушы, а цяпер багата квітнеючага краю прыйшла яшчэ адна прыемная нава: пінае адкрылі ў сваім гарадзе пры краязнаўчым музеі мастацкую галерэю. Гісторыя яе ўзнікнення надзвычай характэрная для савецкай рэалізацыі, якой уласцівы неабмежаваны рост матэрыяльных і культурных каштоўнасцей. Калі ў дараваўшых час падобныя галерэі і вялікія калекцыі твораў выяўленчага мастацтва набываліся выключна на грошы нягата-небодзе багатага мецэната, дык цяпер яны ствараюцца народам і дзяржавай.

Працуе ў Пінскім краязнаўчым музеі навуковы супрацоўнік Уладзімір Уладзіміравіч Баравікоў. Сам ён родам з Беларускай вайсковую службу праходзіў у Сярэднім Азіі і там пасля дамавілізаванні ў Сярэдняазіі ўніверсітэт на мастацтвазнаўчае аддзяленне. Калі вучоба была закончана, У. Баравікоў папрасіў накіраваць яго на работу ў родны край.

Чалавек з неспакойным, энергічным характарам, ён першы і паўнаўладнаўца ідэя аб стварэнні ў Пінску мастацкай галерэі — спецыяльнага філіяла краязнаўчага музея. Сваімі думкамі Баравікоў не раз дзяліўся з сябрамі і знаёмымі. А выслушаны часта з лежанням аб выяўленчым мастацтве ў чужынным краі, на банкетна-капалявым камбіне, абмелавай фабрыцы, ён стараўся даведацца, што рабочыя думалі аб накіраванні стварэння ў гарадзе мастацкай галерэі.

— Справа гэта, вядома, добрая і патрэбная, — сказаў некай рабочы мазельскай фабрыкі Л. Роман. — Толькі дае мы вольным карціны для таека галерэі?

— А давайце папрасім Міністэрства культуры СССР, дзяржаўную Траццякоўскую галерэю, Мастацкі музей БССР, каб яны дапамаглі ў ажыццяўленні нашай задумкі, — прапанаваў У. Баравікоў.

Там ад імя шматлікіх працаўнікоў Беларускага Палесся, якія ператваралі і дзяржаўны балот і багны ў «залатое края», было напісана калектыўнае пісьмо і паставілі Міністэрства культуры СССР К. А. Фурыявай. Аналагічныя пісьмы з просьбай дапамагчы набыць і ладаваць экспанаты былі адпраўлены ў музеі Масквы, Ленінграда, Мінска і Ташкента.

Калектыў Мастацкага музея

Гэтыя ўспаміны і пачынальнік мастацкай галерэі ў Пінску, якія ператваралі і дзяржаўны балот і багны ў «залатое края», было напісана калектыўнае пісьмо і паставілі Міністэрства культуры СССР К. А. Фурыявай. Аналагічныя пісьмы з просьбай дапамагчы набыць і ладаваць экспанаты былі адпраўлены ў музеі Масквы, Ленінграда, Мінска і Ташкента.

Калектыў Мастацкага музея

Гэтыя ўспаміны і пачынальнік мастацкай галерэі ў Пінску, якія ператваралі і дзяржаўны балот і багны ў «залатое края», было напісана калектыўнае пісьмо і паставілі Міністэрства культуры СССР К. А. Фурыявай. Аналагічныя пісьмы з просьбай дапамагчы набыць і ладаваць экспанаты былі адпраўлены ў музеі Масквы, Ленінграда, Мінска і Ташкента.

Калектыў Мастацкага музея

Гэтыя ўспаміны і пачынальнік мастацкай галерэі ў Пінску, якія ператваралі і дзяржаўны балот і багны ў «залатое края», было напісана калектыўнае пісьмо і паставілі Міністэрства культуры СССР К. А. Фурыявай. Аналагічныя пісьмы з просьбай дапамагчы набыць і ладаваць экспанаты былі адпраўлены ў музеі Масквы, Ленінграда, Мінска і Ташкента.

Калектыў Мастацкага музея

БССР першым падтрымаў пачынальнік. Ён перадаў ім са сваіх фондаў у беззастароснае карыстанне 22 творы беларускіх жывапісцаў і скульптараў. Сярод падараваных работ можна бачыць скульптурныя творы вайна-героя Аляксандра Матросова, зробленыя народным мастаком БССР А. Бембелем, жывапісныя сюжэты палотні і пейзажы В. Ціры, Я. Зайцава, А. Шыбіна, У. Сухаверхава.

А як радаваліся супрацоўнікі Пінскага музея, калі і Міністэрства культуры СССР прыйшло ім на сустрэчу. У. Баравікоў спецыяльна ездзіў на выхадзе ў Маскву для таго, каб паглядзець і адабраць экспанаты ў збоўшчых мастацкай установе. 124 творы жывапісу, скульптуры і графікі розных савецкіх мастакоў будучы прывезены ў Пінск са сталіцы нашай Радзімы.

Маскоўскія экспанаты яшчэ ў дарозе. Але гэта не перашкодыла работнікам Пінскага музея падрыхтаваць і адкрыць у трох дзён залы мастацкай экспазіцыі, прысвечаныя ле ХХІІ з'езду нашай Камуністычнай партыі. Тут пакуль што дзякуючы творцы прафесіянальнай майстраві рэспублікі і народным умельцам Палесся.

Не засталіся ў даўгу перад пінчанамі брацкія мастакі, якія амаль штогод знаёміліся з новымі ўзорамі сваёй творчасці насельніцтва старажытнага горада. Многае з таго, што экспанаваліся ім на сёлетняй выставцы, перайшло ў сталое нарыстанне Пінскага музея. Жанравыя карціны М. Шыбіна «За работай», нажоморт «Ружы» Э. Куфко, карціна «Ціраспальскія вароты» В. Чарнышова, гуаш У. Старыкова «Бярозкаўская ДРЭС» — усе гэтыя творы падараваны гарадской галерэі.

А як трапіў у Пінскі музей скульптурны група партрэтаў двух вялікіх пінскаў Максіма Горькага і Яні Купалы, якія павяшаныя скульптурам у момант іх чэпай саброеўскай гутаркі? Магчыма, гэта таксама падарунак пінчан? Аказваецца, не зусім так.

Гэтыя ўспаміны і пачынальнік мастацкай галерэі ў Пінску, якія ператваралі і дзяржаўны балот і багны ў «залатое края», было напісана калектыўнае пісьмо і паставілі Міністэрства культуры СССР К. А. Фурыявай. Аналагічныя пісьмы з просьбай дапамагчы набыць і ладаваць экспанаты былі адпраўлены ў музеі Масквы, Ленінграда, Мінска і Ташкента.

Калектыў Мастацкага музея

Гэтыя ўспаміны і пачынальнік мастацкай галерэі ў Пінску, якія ператваралі і дзяржаўны балот і багны ў «залатое края», было напісана калектыўнае пісьмо і паставілі Міністэрства культуры СССР К. А. Фурыявай. Аналагічныя пісьмы з просьбай дапамагчы набыць і ладаваць экспанаты былі адпраўлены ў музеі Масквы, Ленінграда, Мінска і Ташкента.

Калектыў Мастацкага музея

Гэтыя ўспаміны і пачынальнік мастацкай галерэі ў Пінску, якія ператваралі і дзяржаўны балот і багны ў «залатое края», было напісана калектыўнае пісьмо і паставілі Міністэрства культуры СССР К. А. Фурыявай. Аналагічныя пісьмы з просьбай дапамагчы набыць і ладаваць экспанаты былі адпраўлены ў музеі Масквы, Ленінграда, Мінска і Ташкента.

Калектыў Мастацкага музея

Гэтыя ўспаміны і пачынальнік мастацкай галерэі ў Пінску, якія ператваралі і дзяржаўны балот і багны ў «залатое края», было напісана калектыўнае пісьмо і паставілі Міністэрства культуры СССР К. А. Фурыявай. Аналагічныя пісьмы з просьбай дапамагчы набыць і ладаваць экспанаты былі адпраўлены ў музеі Масквы, Ленінграда, Мінска і Ташкента.

сім так. Цкавы твор народнага мастака БССР А. Лебава лічыцца ў спісе музейных экспанатаў яшчэ з 1954 года. Раней ён упрыгожваў вестыбюль былога абласнога Пінскага тэатра, а пасля пераезду яго калектыўна ў Магілёў вядомая глебаўская скульптура назаўсёды стала ўласнасцю гарадскога музея.

Расце і расце колькасць экспанатаў, самых разнастайных па жанру, тэхніцы і манеры выканання. А колькі сабрава выдатных твораў палескіх самадэльных мастакоў, разбяроча па дрэву К. Казелкі, В. Макухі, Я. Пулхавы, М. Пятрова і іншых! Іх самабытная творчасць будзе шырока прадстаўлена ў раздзеле «Мастацтва народных умельцаў».

Не сёння—заўтра ў Пінскі прыбудзе вялікі збор работ савецкіх мастакоў. Есць таксама дамоўленасць і з «Траццякоўскай» аб перадачы пінчанам некаторых жывапісных палотнаў старых рускіх майстроў. Хіба ўсё гэта можа разамісціцца ў цесным і без таго памятнай краязнаўчага музея? Але яшчэ не хвалюцца пінскія аматары мастацтва — вышце знойдзена.

Пад карнішную галерэю да маюча года будзе абсталявана частка першага паверха ў вялікім адміністрацыйным будынку на плошчы імя Леніна. Рабочыя мазельскай фабрыкі ўжо рыхтуюць для гэтай галерэі мяккую і зручную мэбля, якую яны робяць з сэнзациональнай матэрыялаў у непрабачны час. Шматлікая калекцыя мастацкіх каштоўнасцей, сабраных супраўднікамі энтузіястамі, стане здабыткам шырокіх мас.

Калі я быў у Пінску і бачыў, як яно жыццём змагаецца з горадз высокапрадукцыйнай працы і ўзорнага грамадскага парадку, колькі цікава яны ўносяць у развіццё культуры, міжволі прыгадваўся вядомыя вершаваныя радкі Петруся Броўкі: «На Палесці гоман, гоман...» Так, сапраўды вялікі гоман ідзе па ўсім палескім краі.

Г. ЗАГАРОДНІ, спец. карэспандэнт «Літэратуры і мастацтва».

У святочныя дні

У святочныя дні сталічныя тэатры пачаюць глядачам свае лепшыя спектаклі.

Аналізуючы тэатр імя Яні Купалы пачаюць глядачам свае лепшыя спектаклі.

Спектаклі «Правады белых наваў» В. Панавой і «Выгнанне блудніцы» І. Шамякіна ўбачаць наведвальнікі Тэатра імя М. Горькага.

На сцэне Тэатра юнага глядача пачаюць «На граніцы» В. Белазарава і «Дзюны» з яскравымі А. Успенскага.

Вялікі святочны канцэрт—балі адбудуцца ў Тэатры оперы і балета. У іх прымуць удзел лепшыя спевакі і танцы.

КАБ ПАГЛЯДЗЕЦЬ ДЫ ПАРАЎНАЦЬ...

Беларускія селяніны, «пана са хі і мас»

Неадступны, пільны, строга
Ліха вартвала,
Ды адно з ім дарогай
З клукі, з тораба ўбогай
У свет вандалвала.

А прайдзе сёння ў налігасы клуб, у сальскі Дом культуры...

У калгасе сёння святка:
Падружжы з нівай хата,
Повен клуб, гасцей багата,
Веселіцы нолькі!
Рэуца ў высі агнявыя,
Беларускі, жывы,
Трапітхлі-полны.

У ПАЛОНЕ БІЗНЕСУ

НОВЫ СЕЗОН У АМЕРЫКАНСКІМ ТЭАТРЫ

Тэатральны сезон 1961—1962 года ў Злучаных Штатах Амерыкі толькі пачаўся, але ўжо ў самым пачатку яго моцна праявіліся тэндэнцыі канчаткова ператварэння сучаснага мастацтва ў бізнес. Пра гэта зусім нядаўна з трыоўка пісаў часопіс «Нью-Йорк таймс мэгзін», які адначасна даўлейшае пранікненне гандлёвага духу ў тэатр Бравейя. Камерцыйны разлік вышэйшае са сцэны сур'ёзную драму і культуру паставіў музычным камедый.

«Прычына тут, — піша прэзідэнт лігі Нью-Йоркскіх тэатраў Роберт Уайтхэд, — зусім ясная: музычныя камедыі прыносяць больш прыбыткаў».

Газета «Нью-Йорк таймс» паведамляе, што на тэатральнае мастацтва ўплываюць і буйнейшыя радыё- і тэлевізійныя манополі, таму што продаж грамафонных запісаў папулярных алертаў прыносіць вялікія прыбыткі. Так, кампанія «Каламбія Бродвэйскіх сістэм», выпускаючы пласцінкі з запісамі толькі адной папулярнай алерты, ачухвала за іх пятаццаць мільёнаў долараў.

Радзіма кампаній «Радзім карпа-рэіш оф Амерыка», «Нэйшнэл Бродвэйскі» і «Р. С. А. — Віктарэкард» — таксама праймаюць незвычайна актыўнасць. Яны фінансуюць паставы і найбольш папулярныя алерты і разам з тым дамагаюцца права запісаў іх на пласцінкі для продажу. Вось чаму тэатры лічаць за лепшае ўсё ж ставіць не драмы, а музычныя камедыі.

Так па волі заправілаў камерцыйна-манопольнай драмы выдасца на задворкі амерыканскіх тэатраў.

Са 104 амерыканскіх гарадоў з насельніцтвам вышэй ста тысяч жыхароў прыкладна толькі ў трынаццаці ёсць спецыяльныя тэатральныя будынкі і пастаянныя тэатры. У астатніх жа спектаклі ставіцца толькі тэатральныя трупы. Праўда, у Філадэльфіі, Нью-Йорку, Бастоне, Вашынгтоне, Сан-Францыска і іншых найбольш буйных гарадах ёсць некалькі тэатраў у рэпертуары якіх значна і пастаянна, што маюць поспех нават на Бравейі.

Бравейі ў Нью-Йорку — спецыяльнае заканадаўчае тэатральнае мова. Імяны тут сканцэнтраваны буйнейшыя тэатры ЗША. Аднак і тут, як сцвярджае часопіс «Вэрыці», за апошнія дваццаць год колькасць паставак скарацілася амаль у тры разы, а колькасць тэатраў — у два.

Новы сезон яшчэ не парадаваў амерыканцаў навінкамі, але ўжо вызначыўся сенсачным павяржам. Напярэдадні акцыі сёння дзіржаць самага вялікага ў ЗША опернага тэатра «Метрополітэн Опера» ў Нью-Йорку ралтам вырашыла адмовіцца паставіць у чым жа прычына? На гэтыя пытанні адказавае газета «Нью-Йорк таймс». Аказваецца, гаспадары тэатра адмовіліся весці перагаворы аб мінімальным павышэнні зарплат музыкантам аперы.

Надзвычай таленавіты альтист Сеймур Берман, характарыстычны чыжак станаўчы арыстэцкі тэатра «Метрополітэн Опера», га-

ворцы: «Калі тэатр не працуе, мы спрабуем атрымаць лабачную работу. Час ад часу і крыху заробляю на гуказапісе або зняццях, калі небудзь у аперы ў адным з брадвэйскіх музычных тэатраў. Але гэта даражэнька не вельмі часта. Адзіны крыніца нашай аперы вядуць улетку гуказапіс, іншыя спрабуюць жыць тым, што прадаюць аблігатыі або нерухомую маёмасць».

Аднак вернемся да рэпертуару. Па-ранейшаму ў амерыканскіх гледачоў карыстаюцца поспехам п'есы «Марці» Пелзі Чаеўскага, «Лялікі на падашцы» Лілія Хэлмэн, «Чарадзеі» Уільяма Гібсана, «Балкон» Жана Жэне і іншых.

«Балкон» — гэта тыповая ўступка нізкапробным густам буржуазнай публікі. Аўтар п'есы, французскі драматург Жан Жэне, не здаецца, зрабіў усё магчымае, каб дагладзіць ёй. У спектаклі больш чым хапае амаральных і поштых сцэн. Балконна называецца публічны дом, дзе разгортаецца містэра халівавых падзей з узмаляем біскупа, судзі, генерала, прастацутка.

У спектаклі «Лялікі на падашцы» паказана «высакародная» сям'я: сестры Кері і Аліс Бейнэро і іх брат, маршавант і выпівака. Усе яны жывуць толькі адной марай — разбагацець. Рэжысёр у часопіс «Вэрыці» адзначыла, што «гэтая п'еса адпавядае духу часу, бо аўтар адкрыта падкрэслівае эратычныя моманты і ўжывае клінічныя медыцынскія тэрміны, якія да гэтага часу былі забаронены. Тым самым ён павялічвае патэнцыяльны касты збор».

[Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.]

Спрыта, па-матроску публічна, ён імгненна падняўся па крутой металічнай лесвіцы на другую пляцоўку.

Ля шыта кіравання малады чалавек засяроджана сачыў за рухам канатаў і сістэмай сігналізацыі.

— Фільчук Валодзя, — адрэкамендаваў Валодзім. — Рукаятчык. На светлавым таблі дзвойчы мігнучы агеньчык. Адначасова — два ўдары званка на шыцы.

— Ціха ўверх, — тлумачыў Валодзім. — Гэта сігнал ствалавага шахты. Пачынаем пад'ём паролы.

Уладзімір дзвойчы туснаў рукаятчык: сігнал машыністы. Знаў мільгала таблі — адзіны удар па званку: «Стоп!»

— Трэба «спукаціць» бадно...

Два радзія сігналы. Бадня мінавала падвесныя пад'ём і без перапынку ідзе хуткі пад'ём. Адчынілася ляды. Са ствала з шумам вырываецца нагрэтая ў шахце паветра.

Бадня выплывае ўгару і потым трапляе ў металічны кош. Валодзя смяецца:

— У нас гэты кош раней звалі «цабэрчак».

Ляда... пакок... цабэрчак. Адкуль у тэхнічнай тэрміналогіі назвы рэчэй з'явіліся хатняга ўжытку? Ці не ёсць гэта спецыяльны лексічны помнік? Напэўна, прыйшлі яны, гэтыя тэрміны, на вытворчасць разам з высокім хлосцімі — такімі, як рукаятчык Валодзім Фільчук, яго сябры па змене Мікола Васюкевіч, Мікола Дрозд, Анатоль Ціры і былы іх начальнік інжынер Эдуард Яновіч. Усе чыны тэатральныя, з-пад Слуцка ці з-пад Старобіна.

І я прыгадаў размову з сакратаром Старобінскага райкома партыі Рыгорам Пінчанам Завадзінцам. Ён раскажаў аб мінулым раёна.

— Мы на граніцы Палесся. Пустая зямля. А з прамысловасці — прамкамбінат, спіртавы і маслава-вады. Вось і ўсё, бадай што... А цяпер — буйнейшы ў Еўропе калійны, будаўніцтва другога такога ж. Рыхтуюцца прымаць у раёне наваёла з сталіцы — рэспубліканскі саўгаспэст. Гэта — пачатак новай гісторыі нашай Старобіны. Навала ліштва біяграфія раёна і ўсё жыхароў.

Стоячы ля паста кіравання, я сачыў за мігненнем агеньчыкаў, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

Прыгадаўся і другая размова, што адбылася ўлетку таксама ў гэтых мясцінах. За вёскай Пяшчанкай, ля Салігорска, над Слуцкай-ракой рыхтавалі ўсё да першага фестывалю шахцёрства. Ставала сякіота. Голыя, у трусах, цесняры ўмацоўвалі нацыя лодачнай станцыі. Закарцела і мне ў вяду. Дачакаўшыся хвалі ад пляжыш на рэчышчы маторы, я даў нурна. На другім беразе да мяне падыйшла сталая жанчына. Захуцаная, нібы ў спожу, яна доўга глядзела на нягарабнае, ліхаходнае судна і, перасмкнучы ў руках пугаў, спытала:

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а што гэта па рэчышчы беге дн тарыхіш? Я ёй, як умеў, растлумачыў. А цяпер, уключэнняў у музыку сігнальных званкоў, рытму якіх падпарадкоўваліся тросы лябёдак, — калі бадно, праводзілі па пецы калійную соль у лок.

— Сынчак, а